Jaarverslag 2022

Het fundament is gelegd

Voor u ligt het jaarverslag over 2022. Een jaar dat in mineur begon, nog met de naweeën van de corona epidemie, maar wat hoopvol eindigde, onder meer met het bestuurlijk vaststellen van het beleidsplan voor de komende vier jaar "(Ook) Ons Brabant". Daarmee is de koers bepaald.
Ook een jaar waarin het Rijk werk maakte van eerdere toezeggingen om ons als RHC's zekerheid te bieden voor de toekomst. Dat schept vertrouwen om verder te bouwen aan een gezonde archiefsector. Het BHIC is er klaar voor.

Met ons nieuwe beleidsplan zetten we een belangrijke stap op weg naar het meerstemmig maken van ons archief. Vanuit de archiefwettelijke taak bewaren we archieven voor de eeuwigheid. Het archief als pijler van de rechtstaat voor de rechtzoekende burger. Geblinddoekt, want we maken bewust geen onderscheid. Maar onze taak is nadrukkelijker breder. De Brabantse geschiedenis wordt niet alleen door de overheid bepaald. Vanuit die bredere context acquireren we archieven van instellingen en organisaties die in het verleden onvoldoende ruimte kregen in onze depots. Het afgelopen jaar werd het archief van de Brabantse Milieufederatie aan ons overgedragen en werd een begin gemaakt met het in kaart brengen van de Brabantse Protestbeweging. Voorbeelden van organisaties en groepen die de afgelopen decennia onze provincie mee hebben gevormd. Het is Ook Ons Brabant. En "Als je het niet vertelt, bestaat het niet", zo luidt niet voor niets het motto van ons nieuwe beleidsplan.

Nu de wereld weer langzaam openging werd het mogelijk de banden aan te trekken met de belangrijke stakeholders in onze prachtige provincie, met als doel versterking en versteviging van onze regionale positie. Wij zijn een Brabants Archief en daar zijn wij trots op. De Citadel als unieke Brabantse Erfgoedlocatie krijgt steeds meer vorm. De gesprekken met Erfgoed Brabant om daar gezamenlijk vorm aan te geven verlopen voorspoedig. De kennis over de geschiedenis van onze provincie biedt nog mogelijkheden tot verbetering. Met het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek in ons archief door middel van het verlenen van beurzen (*fellowships*) hopen we dat te realiseren.

Zoals zoveel overheidsinstellingen vormen ook wij nog geen juiste afspiegeling van de Brabantse samenleving voor wat betreft kleur, achtergrond en leeftijdsopbouw. Dat zal ook niet van de ene op de andere dag veranderen. Maar dat is wel onze opdracht. In ons personeelsadvertenties staat vanaf nu: "Daarom vinden we het belangrijk dat we een organisatie zijn waar iedereen zich welkom en gekend voelt. Dat geldt voor onze klanten maar ook voor onze medewerkers. Bij de selectie gaat om die reden, bij gelijke geschiktheid de voorkeur uit naar kandidaten die vanuit hun achtergrond of ervaring een bijdrage kunnen leveren aan een diverse en inclusieve organisatie". Daarmee hopen we een voorzichtig begin te kunnen maken.

Tijdens rondleidingen en werkbezoeken gaat het vaak over de bevlogenheid van onze medewerkers. Dat valt blijkbaar op. Men voelt zich bij ons welkom en gewaardeerd. Dat is de klankkleur van de organisatie waar we trots op zijn. Dat vinden we misschien nog wel belangrijker dan de puur vakinhoudelijke kwaliteiten. Nieuwe mensen moeten weten wat die klankkleur inhoudt waar ze in terecht komen en waar ze ook op aangesproken kunnen worden. Dat maakt het formuleren van onze kernwaarden zo belangrijk. Ook dat hebben we het afgelopen jaar met de hele organisatie gedaan. Betrokken, Bevlogen en Belangeloos. Daar mag u ons op aanspreken!

Er is het afgelopen jaar weer veel gebeurd waar we trots op zijn. Ik hoop dat u dat ook bent.

Veel leesplezier!

Jan Kriek
directeur

Missie BHIC

Meer publiek, meer divers publiek, meer tevreden publiek

2022 in één oogopslag

Een - niet uitputtend - overzicht van highlights voor het BHIC in 2022.

januari

Opnamen EenVandaag n.a.v. Openbaarheidsdag 2022
Reportage over kinderen van NSB-ers

februari

Lancering inventaris Abdij van Tongerlo

maart

Werkbezoek Commissaris van de Koning Ina Adema aan het BHIC
Ondertekening langdurige dienstverlenings-overeenkomst met Provincie Noord-Brabant

april

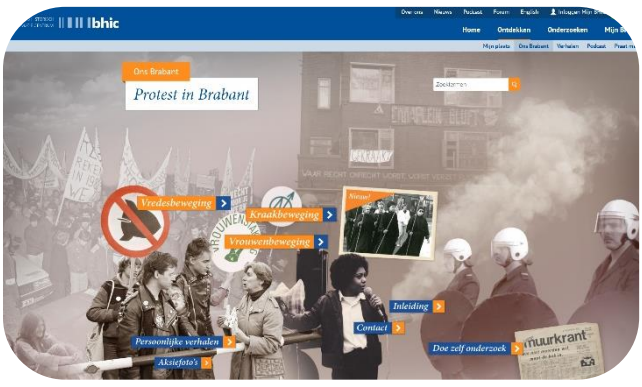
KNHG voorjaarscongres
Met als thema: 'Rampjaar 1672'

mei

Brabantse dorpsfilms (Adolfsfilms) op BrabantinBeelden:
https://brabantinbeelden.nl/verhalen/brabantse-dorpsfilms-op-de-kaart

juni

Lancering thema website Protest in Brabant:
https://www.bhic.nl/protest

juli

Start 2e etappe La Vuelta 2022 vanaf de Citadel

augustus

Sociaal Culturele Dag Land van Cuijk
Het BHIC mag een bijdrage leveren aan deze geslaagde dag

september

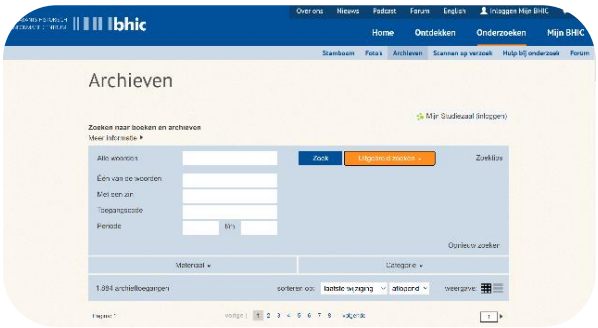

Personeelsdag BHIC met thema Kernwaarden

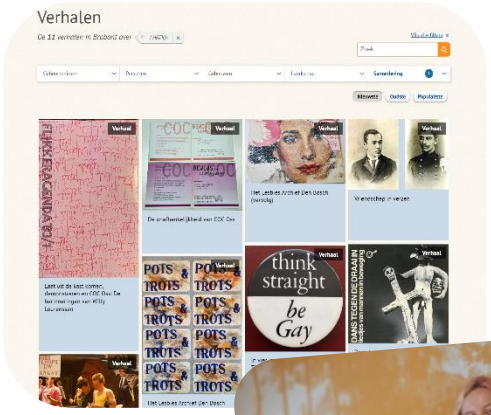
Start BHIC Fellowships – jonge historici doen onderzoek naar Brabantse geschiedenis
Fellows Felix Bosch en Rosalie Versmissen

oktober

Met nieuwe techniek niet alleen zoeken náár maar ook ín archiefstukken
https://www.bhic.nl/onderzoeken/archieven

Stagiaires Maxime van Loenhout en Roxanne Lokin zijn op zoek gegaan naar de Brabantse LHBTIQ+ gemeenschap in het archief van het BHIC

november

Overdracht archief Brabantse Milieufederatie
Femke Dingemans (Directeur BMF) en Hella Timmermans (Provinciearchivaris in Noord-Brabant)

december

Drie miljoen scans in vier jaar!
Het scanteam in het zonnetje

Organisatie

Het lijkt intussen al weer even geleden, maar 2022 startte nog vol in de lockdown als gevolg van de coronapandemie. Thuiswerken was nog steeds het devies, voor zowel de medewerkers als de vrijwilligers. Bezoekers die fysiek op locatie wilden komen, konden enkel op basis van urgentie een afspraak maken. Maar ook nu lag de focus op het verantwoord toegankelijk maken en houden van het BHIC en de archieven. Toen de versoepelingen elkaar vervolgens in rap tempo opvolgden, konden we iedereen ook direct weer welkom heten in onze Citadel.

De diverse lockdowns gaven ook veel inzicht in de bedrijfsprocessen en de cultuur van het BHIC. Het MT boog zich over twee belangrijke thema's; de kernwaarden en het thuiswerken.

Kernwaarden
De kernwaarden Betrokken, Bevlogen en Belangeloos zijn niet vastgesteld op basis van wensen en vergezichten waar het BHIC naar toe moest. Er is juist gezocht naar de woorden die de kern, die het DNA van onze dienstverlening het beste verwoorden.

Bevlogen kenmerkt de medewerkers en de dienstverlening. Trots op het werk, de historie en de betekenis van het archief in ieders persoonlijke geschiedenis, maar ook die van de maatschappij waarin we leven, maakt dat wij vanuit een intrinsieke drive werken. En dat vertaalt zich in het 'altijd nog even verder willen kijken', dan dat er in eerste instantie gevraagd wordt. Of het nu gaat om de extra tijd om deelnemers te kunnen adviseren bij digitale archivering, of een studiezaalbezoeker wijzen op dat andere haakje in het onderzoek: daar zie je die bevlogenheid terug.

Betrokkenheid uit zich bijvoorbeeld in de wijze waarop we ons inzetten om de doelen van het BHIC te behalen en te blijven zoeken naar nieuwe en passende dienstverlening. De maatschappij verandert continu en de technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Door open te staan voor nieuwe soorten van dienstverlening weet het BHIC zich steeds te positioneren. En onze medewerkers leveren hier enthousiast hun bijdrage aan.

Belangeloos zie je terug in de manier waarop het BHIC zich van zijn taken kwijt, zonder daarbij zelf voordeel te willen hebben. Een archief is een pijler van de rechtsstaat. Alle medewerkers zijn zich ervan bewust dat we werken voor de maatschappij; voor onze burgers en voor onze stakeholders. Het enige voordeel mag zijn dat het BHIC die belangen goed behartigt en zorgt dat de archieven voor iedereen toegankelijk zijn, en zo ook betekenis geven aan onze samenleving.

Op 18 oktober stond de personeelsdag volledig in het teken van de kernwaarden en hebben we stilgestaan bij de betekenis hiervan voor het BHIC en onze dienstverlening. Daarbij werd gekeken naar wat er is en ook naar waar verdere verkenning en verdieping mogelijk is.

Medewerkers visualiseren en beschrijven tijdens de personeelsdag wat betrokkenheid voor hen betekent

Thuiswerkbeleid

Tot aan de coronacrisis was het bij het BHIC niet echt gebruikelijk om vanuit huis te werken. Ons werk was van oudsher uiteraard altijd gerelateerd aan de archieven die in de fysieke depots worden bewaard. Maar ondertussen is een groot deel van onze dienstverlening ook op digitale wijze georganiseerd; van het e-depot voor onze deelnemers, tot de chatfunctie voor onze studiezaalbezoekers.

Zo zorgde corona ervoor dat we het thuiswerken echt vorm hebben kunnen geven. We hebben de tijd genomen om te evalueren wat het gedwongen thuiswerken betekende voor de medewerkers en onze dienstverlening. Die evaluatie, samen met ervaringen van Arbo- en organisatiedeskundigen, ontwikkelingen in en rondom het BHIC, CAO ontwikkelingen en trends bij diverse overheden, zijn de input geweest voor het formuleren van het thuiswerkbeleid. Samen met de OR hebben we in het najaar het beleid kunnen vaststellen en is er een start gemaakt om het werken vanuit een crisismaatregel om te zetten in een structurele manier van werken bij het BHIC. Het karakter van dit beleid is gestoeld op het feit dat we een hybride organisatie zijn; ongeveer de helft van de werkzaamheden moet op locatie worden verricht. De borging van cohesie en collegialiteit zijn belangrijke factoren die dit beleid kenmerken.

Medewerkers

Eind 2022 telde het BHIC 52 medewerkers (40,8 FTE), exclusief 1 vacature voor in totaal 0,8 FTE, welke 2023 zal worden ingevuld. Het aantal medewerkers is inclusief 7 gedetacheerde medewerkers die het BHIC inleent voor o.a. het scannen op verzoek en schoonmaak.

Vanaf 1 april 2015 geldt de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten. Dit quotum bedraagt voor 2022 2,69%. Overheidswerkgevers, met 25 werknemers of meer, dienen dit quotumpercentage te halen. Op basis van het aantal FTE-(fulltime)banen in loondienst, komt dit voor het BHIC uit op 0,97 FTE. Eind 2022 zijn er in totaal 4,2 FTE banen gerealiseerd. Het BHIC heeft 2,7 FTE (5 medewerkers) ingehuurd voor de service Scannen op verzoek. Daarnaast wordt er 0,5 FTE schoonmaak ingehuurd en heeft het BHIC 1,00 FTE in dienst via de constructie Begeleid werken. Daarmee voldoet het BHIC ruimschoots aan de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten.

Bij het BHIC is 42% van de medewerkers 55+ (dat was vorig jaar nog 43%, eind 2019 nog 50%). De gemiddelde leeftijd is iets gestegen namelijk 49,7 ten opzichte van 48,7 jaar vorig jaar.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim vertoont al jaren een stabiel beeld; tussen de 3% en de 5%. Hoewel corona afgelopen jaar nog steeds effect heeft en daarmee nog steeds af en toe een beproeving was voor de continuïteit van de dienstverlening, lag het ziekteverzuim op 3,10% . En daarmee zitten we onder het niveau van 2021 (3,95%) en ligt het percentage ruim onder het landelijk gemiddelde.

Vrijwilligers

Het BHIC heeft al jaren een hele trouwe en kundige groep vrijwilligers. In december 2022 waren dat er 97. Het jaar 2022 begon ook voor de vrijwilligers in lockdown, wat betekende dat zij vanaf half februari 2022 weer op locatie konden komen werken.

Maar onze vrijwilligers werken ook vanaf diverse andere locaties; zo zijn er 32 vrijwilligers die vanuit huis werken, waarvan 5 zelfs vanuit het buitenland. Ook in Grave is nog een vaste trouwe groep vrijwilligers werkzaam, eind 2022 waren dat er 17.

Afgelopen jaar hebben de vrijwilligers vrijwel alle Doop-, Trouw- en Begraafboeken uit ons eigen werkgebied volledig op naam doorzoekbaar gemaakt (zo goed als afgerond in 2022). Daarnaast maakte een groep de indexering van strafvonnissen van de rechtbank Breda (tot 1930) af. Weer een ander deel werkte aan het samenvatten en transcriberen van het oud schrift uit schepenakten. Tot slot werden er meer dan 580 inventarisnummers van de Burgerlijke Stand uit heel Brabant online gezet in 2022, goed voor een veelvoud aan jaren en dus voor duizenden nieuwe gegevens in onze database.

Voor het eerst sinds 2019 konden we weer een vrijwilligersmiddag organiseren

In 2022 stapten de invoerders van de Burgerlijke Stand over op een nieuw invoerprogramma. Dat is best een ingrijpende verandering geweest, maar onze vrijwilligers pakten dat geweldig op. Het voordeel is dat ingevoerde gegevens nu veel sneller online kunnen worden gezet en gekoppeld zijn aan de scan van de juiste akte. Het BHIC is erg onder de indruk van de ijver en de flexibiliteit waarmee onze vrijwilligers zich blijven inzetten!

Daarnaast initieert het BHIC, via HetVolk.nl, diverse crowdsourcing projecten. Het BHIC kent een groep van zo'n 20 vaste vrijwilligers die eigenlijk bij elk project betrokken zijn. Daarnaast hadden we in 2022 zo'n 75 vrijwilligers die via dit soort projecten aan ons verbonden waren. Door middel van crowdsourcing is de afronding van de invoer van de Brabantse gevangenisregisters van pakweg 1821 tot 1922 gerealiseerd. Daardoor kwamen begin 2023 ruim 51.000 nieuwe persoonsgegevens in de database.

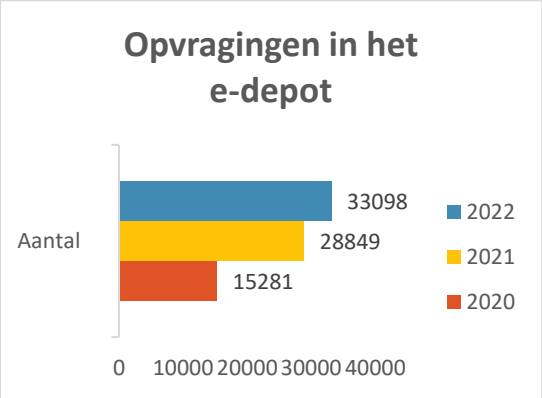
Collectie

E-depot

De afdeling Collectie draagt zorg voor het beheer van de archieven van alle partners, zowel in papieren als digitale vorm. Eén van de ambities van het BHIC is om te beschikken over een eigen digitaal depot. Daarmee kunnen we, naast de papieren archieven, ook de digitale exemplaren langdurig bewaren. In 2021 heeft het BHIC hiervoor de benodigde software aangeschaft. Het gaat hier om software die ook gebruikt wordt door het Nationaal Archief en andere grote, internationale spelers wat veel vertrouwen geeft op het gebied van kwaliteit en continuïteit.

In 2022 zijn twee paden belopen. Ten eerste zijn we druk bezig geweest om alle informatie, die was opgeslagen in het e-depot van het Nationaal Archief, over te zetten naar ons nieuwe e-depot. De informatie werd niet één-op-één overgezet maar is ook verbeterd en aangevuld volgens de laatste inzichten.

Ten tweede zijn we bezig geweest om een zoekschil te bouwen voor het e-depot. Want wat heb je aan archieven als de ambtenaren van onze deelnemers en het grote publiek ze niet kunnen gebruiken? De nieuwe zoekmachine maakt het mogelijk om alle archieven in het e-depot te doorzoeken, niet alleen de bouwtekeningen. Hiermee kunnen we vanaf 2023 bestuursarchieven, videotulen, bodemdossiers of andersoortige vergunningen of ontheffingen van onze deelnemers toegankelijk maken.
In de nieuwe zoekmachine hebben we een aantal gebruikerswensen van onze deelnemers, zoals het tonen van thumbnails in het zoekresultaat, toegevoegd. Sinds januari 2023 staat deze zoekschil online en worden alle deelnemers benaderd voor een persoonlijke uitleg.

Bijgaande cijfers tonen aan dat er steeds meer gebruik wordt gemaakt van het e-depot

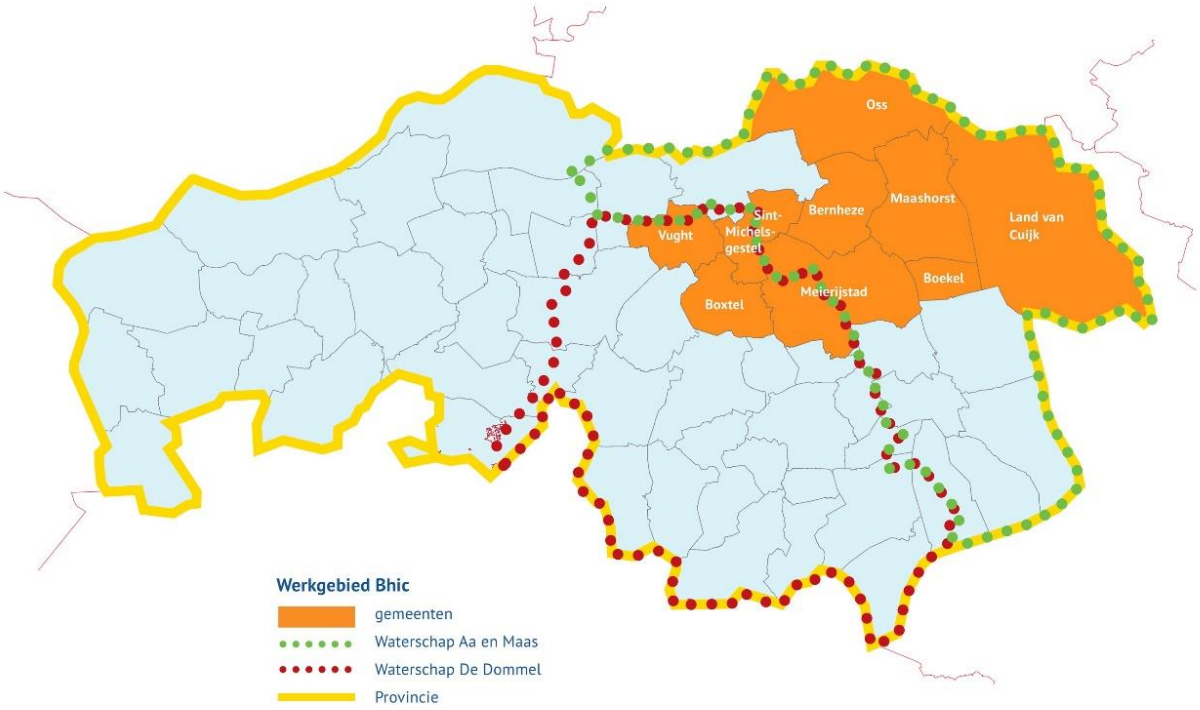
Dat het e-depot meerwaarde heeft blijkt wel uit het gebruik ervan. In 2021 werden er ruim 28.000 documenten opgevraagd, in 2022 groeide dit aantal door naar 33.098 gedownloade stukken.

Toezicht- en kenniscentrum

Naast de wettelijke taak van het in goede, geordende staat beheren en toegankelijk maken van archieven zijn we ook verantwoordelijk voor het toezicht op de niet-overgebrachte archieven van onze deelnemers.

Dankzij de start van een nieuwe archiefinspecteur in februari 2022 is het team Relatiebeheer weer op volle sterkte. Door de inzet van deze ervaren medewerker is onze ambitie om alle deelnemers één keer per twee jaar te bezoeken gerealiseerd. In totaal hebben zes deelnemers een toezichtsverslag van de archivaris gehad. Daarnaast zijn er inspecties uitgevoerd bij onze dienstverleningspartners Provincie Noord-Brabant en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant.

Het werkgebied van het BHIC in kaart gebracht

Het toezicht op de archieven van onze deelnemers geven we ook vorm door het organiseren van DIV-dagen voor de archiefmedewerkers van onze partners. Het doel van deze sessies is tweeledig. Enerzijds delen we kennis met elkaar. Anderzijds leren de medewerkers van de verschillende organisaties elkaar beter kennen, wat onderlinge kennisdeling bevordert.

In het kader van kennisdeling heeft de archivaris dit jaar geïnitieerd dat medewerkers van enkele deelnemers in overleg gingen met de Omgevingsdienst Brabant-Noord om processen te stroomlijnen. De resultaten van deze werkgroep worden weer gedeeld met de overige partners tijdens het DIV-overleg.

Het DIV-overleg is één van de manieren waarop het BHIC vorm geeft aan het zijn van een kenniscentrum op het gebied van archief- en informatiebeheer in de regio. Dit jaar hebben ook de adviesvragen van onze deelnemers een stevige vlucht genomen. Of het nu gaat over het papieren archief van de Ondernemingsraad of het meedenken over een architectuurplaat, op al deze vragen geven we zo goed mogelijk antwoord. In totaal gaat het om 48 adviezen. Hiermee groeit het werk van de inspecteur en een digitaal adviseur steeds dichter naar elkaar toe.

DIV-bijeenkomst, 9 juni 2022

Vernietiging

Zowel de Archiefwet 1995 als de Algemene verordening gegevensbescherming hameren op het belang van het op tijd vernietigen van informatie. Onze deelnemers werken met selectielijsten die bepalen welke type informatie vernietigd moet worden en welke moet worden bewaard. Voordat een overheidsinstantie zijn informatie mag vernietigen moet de archivaris hierover een advies geven. Het gaat hierbij om lijsten met dossiers, die beoordeeld worden op de vraag of ze daadwerkelijk weg mogen. Daarbij kijken we of de selectierichtlijnen goed zijn toegepast en of dossiers toch niet moeten worden uitgezonderd van vernietiging omdat het bijvoorbeeld een markant persoon of een bijzondere gebeurtenis betreft. Dit jaar hebben we geadviseerd over 26 vernietigingslijsten van onze deelnemers.
Sinds 2020 promoten we de doorlopende machtiging tot vernietiging. Deze vloeit voort uit de *archiving by design* gedachte waarbij we als toezichthouder al aan het begin van een proces betrokken willen zijn. Deze machtiging tot vernietiging houdt in dat we het systeem toetsen waarin digitaal, te vernietigen materiaal wordt beheerd. Indien we concluderen dat het beheer en de vernietiging goed is ingeregeld, krijgt de betreffende organisatie een goedkeuring. Dat betekent dat ze de archivaris geen vernietigingslijsten meer hoeven te sturen. Ze dienen alleen bij de archivaris te melden wat er vernietigd is. In 2022 hebben we 2 machtigingen tot vernietiging afgegeven. Daarnaast zijn we met nog vier partners in gesprek hierover. Deze zullen naar verwachting in 2023 een machtiging krijgen.

Materieel beheer

In 2022 is het team materieel beheer op volle sterkte gebracht. De conserveringsruimte is ondergebracht in het hoofdgebouw van de Citadel. Het voormalige restauratie atelier zal worden ingezet voor andere doeleinden. De inrichting van de conserveringsruimte is dit jaar voltooid. De ruimte is voorzien van een nieuwe afzuiging, waardoor nu in huis archiefstukken kunnen worden gereinigd.
In samenwerking met het Nationaal Archief is een workshop georganiseerd over het hanteren van kwetsbare stukken. Er was veel ruimte voor vragen en praktijkvoorbeelden. De cursus heeft ook bijgedragen aan de bewustwording van de medewerkers.

Met de lancering van de inventaris van het archief van de abdij van Tongerlo, is een omvangrijk Metamorfoze project afgerond. De abdij van Tongerlo was een belangrijke speler in zowel het Nederlandse als Belgische Brabant op het religieuze, politieke en economische toneel in de periode 1130-1796. Metamorfoze is een project van de Koninklijke Bibliotheek met als doel kwetsbare papieren te behouden voor de toekomst. De abt en de archivaris van de abdij waren voor de feestelijk afronding van dit project te gast bij het BHIC. De scans van de registers van de abdij zijn nu voor iedereen digitaal te bekijken via de website van het BHIC, net als de lezingen die speciaal voor deze gelegenheid zijn uitgesproken.

Overbrengingen en acquisitie

In 2022 heeft de gemeente Meierijstad archieven van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode overgebracht naar het BHIC. Deze archieven beslaan de periode tot 1999.
Conform de richtlijnen van de Commissie Waardering en Selectie bewaart het BHIC archieven die iets zeggen over de interactie tussen burger en overheid.[1] Zo heeft het BHIC het archief van de Brabantse Milieu Federatie, die haar 50 jarige bestaansjubileum vierde, verworven. De BMF stelt hiermee haar archief ter beschikking aan alle Brabanders, zodat iedereen kan ontdekken hoe de ruimte in Brabant zich de afgelopen 50 jaar heeft ontwikkeld. Met het archief is ook een omvangrijk aantal publicaties meegekomen, die zullen worden opgenomen in de bibliotheek van het BHIC.

[1] Commissie Waardering en Selectie *Gewaardeerd verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven*. Deze uitgangspunten zijn bouwstenen voor de *Gemeentelijke selectielijst 2020.*

Daarnaast zijn de persoonsdossiers verworven van de gedenkplaats Haaren, met daarin informatie over de daar in de Tweede Wereldoorlog geïnterneerde gijzelaars.

BHIC ontvangt 170 jaar oude foto
Jonkvrouw Adriana de Jonge van Zwijnsbergen, geboren Gelinck

Een bijzondere parel die het BHIC verwierf was een daguerrotypiefoto uit 1852. De foto is een portret van jonkvrouw Adriana de Jonge van Zwijnsbergen, geboren Gelinck. Dit is de oudste foto die we nu in de collectie hebben.

Publieksdiensten

Net als voorgaande jaren, leggen we de resultaten van onze publieksdiensten langs de meetlat van onze operationele missie: *meer publiek, meer divers publiek en meer tevreden publiek*. En zoals we in het jaarverslag over 2021 al hebben geduid: tegelijkertijd meer én meer divers publiek proberen te bereiken, blijkt een steeds grotere uitdaging. Een divers publiek vertaalt zich niet altijd naar grote getallen op een website; diversiteit moeten we dus bovendien op andere manieren aantonen.

Meer publiek

Maar voordat we daarmee starten, toch eerst een basaal cijfer: het bezoek aan onze websites daalde in 2022 licht naar 1.712.040 bezoeken, nog niet 1% minder dan in 2021. Dat totaalcijfer omvat onze hoofdwebsite bhic.nl én onze themawebsites (zoals over Brabantse kostscholen, gesneuvelde militairen en verzetsstrijders, of de geschiedenis van de Brabantse maakindustrie). Nog geen één procent dus. Maar we praten niet recht wat krom is; een daling is een daling. Hoe is die te verklaren?

Als eerste: de impact van corona. Net als elders kregen ook de sites van het BHIC tijdens het eerste coronajaar in 2020 ontzettend veel extra bezoek. Het omgekeerde effect, een daling van onze bezoekcijfers, zien we gelijk opgaan met de stijgende vaccinatiegraad in 2021 en het loslaten van de laatste maatregelen begin 2022. Deze trend was te volgen op onze websites, maar ook in het aantal chatgesprekken, de activiteit op forums, op sociale media enzovoort. In 2022 begonnen we nog in lockdown, maar het corona-effect is nu wel de cijfers uit.

Als tweede: we hebben sinds 2021 maar vooral gedurende 2022 ingezet op het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten in plaats van het uitbouwen van oude succesnummers. BrabantinBeelden, fellowships en een podcast bijvoorbeeld – waarover in alle gevallen straks meer – zijn projecten die niet tot extra bezoek leiden aan onze hoofdwebsite, maar op een geheel eigen manier bijdragen aan de missie van het BHIC.

Als derde: onze succesvolle dienst *scannen op verzoek*, waarbij automatisering ervoor heeft gezorgd dat we ambtenaren en burgers béter van dienst zijn, maar waardoor ze er mínder vaak onze website om hoeven bezoeken. Daar duiken we nu graag wat verder in...

…maar niet voordat we ter geruststelling nog laten weten, dat het BHIC nog altijd een van de top-drie archiefdiensten in Nederland is als het gaat om digitaal publieksbereik, in Brabant zelfs met ruime marge de allergrootste.

Scannen op verzoek

Deze service wordt gebruikt door ambtenaren die overheidsdossiers uit het archief nodig hebben, heemkundigen die de geschiedenis van hun gemeente onderzoeken, burgers die bouwtekeningen opvragen enz. Zij drukken vanuit huis op de aanvraagknop en binnen een paar dagen (voor ambtenaren en aanvragers van bouwtekeningen) of twee tot drie weken (voor andere aanvragen) zijn de gewenste dossiers gescand, toegestuurd en online raadpleegbaar. Van deze service wordt heel veel gebruik gemaakt. In 2022 werden in totaal in onze eigen scanstraat 12.022 dossiers gescand; bijna een miljoen scans. Ook fijn voor het beheer van deze archieven, want dossiers hoeven in principe nooit meer per koerier of bode de Citadel uit, en ambtenaren hebben sneller de gevraagde informatie in hun mailbox.

Maar zoals beloofd over die automatisering en de bezoekcijfers aan de website: samen met onze technische partners wisten we de hele workflow te versnellen en veel handmatige verwerkingen en controles overbodig te maken. Daardoor worden dossiers die vandaag worden gescand, vanavond nog via

e-mail bij de aanvrager bezorgd, en staan ze vanaf morgenvroeg op onze website. Maar in de e-mail aan de aanvrager zit ‘em de kneep; moest deze voorheen nog naar de website om de aangevraagde scans in te zien, is dat tegenwoordig niet meer nodig. Bij de e-mail zit een pdf met daarin het hele gescande archiefstuk.

Bijzonder om te vermelden is, dat we in november de mijlpaal van drie miljoen scans vierden, sinds de start van onze scanservice. Extra bijzonder is dat deze service voor een groot deel wordt geleverd door medewerkers met een zogenoemde ‘afstand tot de arbeidsmarkt’. De scan operatoren werken namelijk via IBN bij het BHIC. Samen mogen we trots zijn op het resultaat van al dat scannen.

Ons scanteam in de bloemetjes gezet

Studiezaalbezoek

Het bezoek aan de studiezaal leefde afgelopen jaar iets op, nu we de laatste coronamaatregelen achter ons hebben gelaten: 1.343 bezoeken. Maar hoewel het meeste onderzoek tegenwoordig digitaal gebeurt en de meeste vragen digitaal worden gesteld, is het belang van de studiezaal gek genoeg wel gegroeid. Om te beginnen kúnnen sommige archiefstukken simpelweg (nog) niet via internet raadpleegbaar gemaakt worden, namelijk de beperkt openbare dossiers. En ook blijven sommige onderzoekers extra zoekhulp en uitleg van de studiezaalmedewerkers nodig hebben. Overheidsarchief is vaak taaie kost, daar heeft een burger vaak een helpende hand bij nodig. Voor die hulp en aandacht is tegenwoordig extra ruimte, doordat bijvoorbeeld veel stamboomonderzoek online plaatsvindt.

Wel is de organisatie van het studiezaalbezoek veranderd, zoals door vaker op afspraak te werken dan op zoete inval. Bovendien hebben we nu extra tijd voor groepen studenten, die zich voorheen wat verdwaald konden voelen in het archief, maar nu door medewerkers beter begeleid kunnen worden, als ze proberen de lokale, regionale en Brabantse geschiedenis van nieuwe inzichten te voorzien.

BrabantinBeelden

De website brabantinbeelden.nl werd eind 2021 gelanceerd en sindsdien kan iedereen in beeld en geluid de geschiedenis van onze provincie en gemeenten doorzoeken én beleven. Met vanaf de start al de grootste historische filmdatabase van Brabant, maar ook beeldverhalen die het lokale verleden van stad en dorp belichten. BrabantinBeelden is niet zozeer van het BHIC als wel van een Brabants foto- en filmarchief. Want alhoewel dit project de ambitie en het initiatief is van het BHIC, zoeken we nadrukkelijk samenwerking met andere collectie beherende instellingen (zoals archiefdiensten, de Brabant-Collectie

en heemkundekringen) maar ook particulieren, die vaak op zolders of andere plekken nog oude filmrollen hebben liggen. Vaak uniek materiaal voor de plaatselijke geschiedenis. Door samenwerking zetten we onze middelen effectief in en bereiken we het meest.

De resultaten van BrabantinBeelden vertalen zich dus niet naar bezoek aan onze hoofdwebsite, maar natuurlijk wel aan bezoek op brabantinbeelden.nl zelf: op een paar na 140.000 bezoeken in ons eerste jaar. Maar dat is niet het enige. Belangrijk is ook dat in 2022 honderden historische Brabantse films zijn gered voor de toekomst. Van oude dorpsbeelden en installaties van burgemeesters tot feesten van lokale gilden of Carnaval, zelfs oud beeldmateriaal van onze eigen Citadel. Allemaal films die zijn geacquireerd, geïnventariseerd, gedigitaliseerd en beschreven, de auteursrechten zijn geregeld en gebruikslicenties afgesproken. Films van BrabantinBeelden worden al volop gebruikt in bekende televisieprogramma's als Andere Tijden en Nederland op Film.

En niet te vergeten: in de hele provincie werden nieuwe samenwerkingsverbanden gesmeed, waardoor zich in 2022 nieuwe partners hebben aangesloten bij BrabantinBeelden: de films van Regionaal Historisch Centrum Eindhoven waren al te vinden via 'onze' site, maar nu ook die van Regionaal Archief Tilburg. Ook met andere archiefdiensten wordt al volop samengewerkt. Hoogtepunt van het jaar was toen het team van BrabantinBeelden op 14 september 2022 een volle schouwburg in het Land van Cuijk kon laten genieten van een bewegende geschiedenis van hun eigen omgeving, tijdens de Sociaal Culturele Dag, die georganiseerd werd door de KBO.

Meer dan 500 inwoners van Land van Cuijk genoten in de Schouwburg van BrabantinBeelden
(foto's: Arnold Reyneveld)

Genealogisch centrum
Stamboomonderzoek is niet het terugzoeken van namen, plaatsen en data; nee, het is in zijn diepste wezen antwoord krijgen op de vraag: van wie ben ik er eentje? Bij wie hoor ik bij? Waar liggen mijn wortels? Stamboomonderzoek is identiteitsonderzoek, zelfs -beleving. En leidt tot verbinding met familie en met de regio waar je vandaan komt. Vaak mondt onderzoek naar je voorouders daarom uit in een onderzoek naar je dorp of stad; de plek waarmee je door de geschiedenis verbonden bent, en voelt. Lokale binding dus door een kennismaking met je familie van toen.

Daarom heeft het BHIC ook de ambitie om hét centrum voor genealogisch onderzoek in Noord-Brabant te zijn. Aan die opgave is ook het afgelopen jaar stevig doorgewerkt.

Niet in de minste plaats door honderden vrijwilligers, die helpen bij het invoeren van oude akten in de computer. Soms op onze Citadel maar steeds vaker ook thuis, digitaal. Akten van de Burgerlijke Stand en bevolkingsregisters, kerkregisters en doodsbriefjes; onze zoekmachine bevatte eind 2022 meer dan 22 miljoen (!) historische persoonsgegevens. En dat dankzij de hulp van al deze mensen die ons in hun vrije tijd helpen. Uit de vele reacties van hen blijkt, dat ze dit doen omdat het nuttig en relevant werk is, ze komen leuke vondsten tegen uit hun eigen regio, en bovendien vinden vrijwilligers het fijn om dit met andere mensen samen te kunnen doen.

Niet alleen wordt de database gevuld, maar ook worden dagelijks gegevens verbeterd (aan de hand van door bezoekers gemaakte foutmeldingen) en ontwikkelen we nieuwe, veelgevraagde zoekfunctionaliteiten, zoals 'regionaal zoeken': niet alleen zoeken naar voorouders ín een plaats, maar ook in een straal van 5, 10 of 25 kilometer rónd die plaats.

Meer divers publiek

Sinds het ontstaan van het BHIC is veel werk gemaakt van het bereiken van een ander publiek dan het traditionele archiefpubliek. Onder andere door de focus op laagdrempelige digitale dienstverlening wordt tegenwoordig een meer divers publiek bereikt: meer balans tussen mannen en vrouwen, lager en hoger opgeleid, jong en oud. In voorgaande jaren is het vaak over deze verschuiving gegaan. Maar er gebeurt méér.

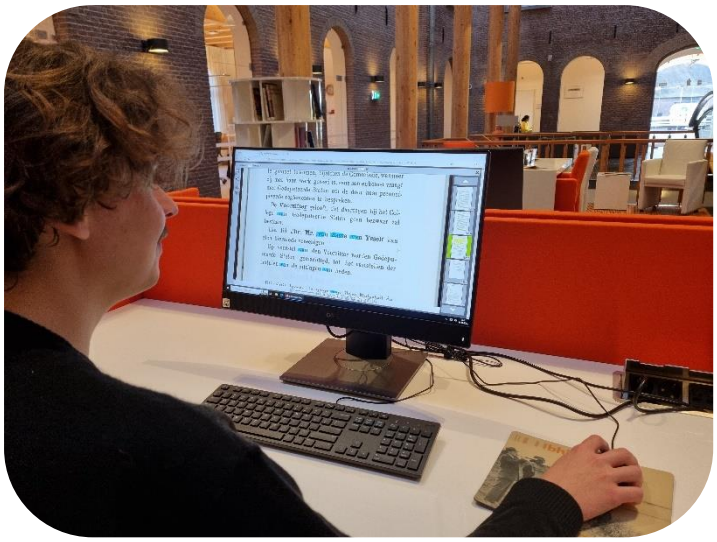
Brabant schrijft geschiedenis

Zo wil het BHIC een sterke speler in het wetenschappelijke onderzoeksveld zijn. Het project *Alledaagse criminaliteit in oorlogstijd* is daarvan een goed voorbeeld. Vanuit de Radboud Universiteit in Nijmegen onderzoekt Jan Julia Zurné hoe de houding van burgers en justitie ten opzichte van alledaagse criminaliteit (zoals diefstal) onder oorlogsomstandigheden veranderde, welke gevolgen dit had voor de berechting van criminaliteit en of deze ontwikkeling na de oorlog tot blijvende veranderingen in ons denken over recht en berechting heeft geleid. Grote series gescande strafvonnissen en procesdossiers worden met een speciale tool doorgepluisd. Zo dragen we niet alleen bij aan de blijvende toegankelijkheid van archiefstukken, maar ook aan het onderzoek naar de unieke Brabantse geschiedenis, aan het begrip van onze huidige maatschappij, door te zien hoe die zich vanuit het verleden heeft ontwikkeld.

Fellowships

Dat laatste is ook een doel van de *fellowships* – zeg maar beurzen – die in 2022 het levenslicht zagen. Daarmee kwam een lang gekoesterde wens uit: jonge onderzoekers nieuwe inzichten laten halen uit oude archieven. Zo stimuleren we wetenschappelijk onderzoek in ons archief, helpen talentvolle historici op weg in hun carrière, bouwen aan een netwerk van wetenschappers rond het BHIC én schrijven gaandeweg een nieuwe Brabantse geschiedenis – van belang, want geplaatst tegenover, of minstens náást het overwegend Hollandse perspectief op de Nederlandse geschiedenis.

Zo onderzocht Rosalie Versmissen de politieke participatie en *agency* van boeren en dorpsbewoners in de 17e eeuw; een tijd waarvan het beeld dat we ervan hebben vaak wordt gevormd vanuit een stedelijk perspectief, terwijl toch de helft van de bevolking op het platteland woonde. Felix Bosch onderzocht hoe de bekende Bossche volksvertegenwoordiger Jonkheer A.F.O. van Sasse van Ysselt (1852-1939) balanceerde tussen adellijke onafhankelijkheid en lokale vertegenwoordiging.

Eén van onze research fellows aan het werk op de studiezaal

Onder andere door tekstanalyse van de notulen van Provinciale Staten – mogelijk gemaakt door een in 2022 nieuw ontwikkelde zoekfunctie, waarmee we op grote schaal de daadwerkelijke inhoud van archiefstukken integraal kunnen laten doorzoeken. Onze beurzen maken zo lokaal wetenschappelijk historisch onderzoek mogelijk.

Diversiteit en inclusiviteit

Ondanks dat uit een gebruikersonderzoek onder meer dan 2.000 bezoekers van onze website bleek, dat ons publiek diverser dan ooit is; het is nog lang niet divers genoeg. Nog lang niet een weerspiegeling van de maatschappij. En willen we daadwerkelijk ons predicaat *het geheugen van Brabant* waarmaken, dan is er werk aan de winkel. In dit verband is er ook afgelopen jaar weer werk verzet: in navolging van onze themakaart 'rebellerende vrouwen' (een thema speciaal gewijd aan de Tweede Feministische Golf in Brabant) is in 2022 het thema 'protest in Brabant' gelanceerd, waarin de Brabantse kraak- en vredesbeweging wordt belicht.

Zo willen we vanuit ons archief en onze collecties een brug slaan naar personen en groepen die onze maatschappij mede hebben gevormd tot waar we nu zijn, maar van wie het geluid – en het archief – nog niet in onze depots was terug te vinden, of via onze website te zien. Letterlijk, want het gaat vaak over foto en film. De Brabantse geschiedenis niet alleen door de ogen van de overheid, maar ook met andere ogen; vanuit andere perspectieven. Nieuwe thema's zijn in voorbereiding. Te beginnen met de *queer* geschiedenis van Brabant, maar denk ook aan migranten en andere groepen in de maatschappij die zich nog niet herkennen in het door 'ons' bewaarde geheugen van Brabant.

Deze meerstemmige geschiedenis van Brabant brengen we ook op steeds passender manieren onder de aandacht. De Citadel is daarvoor te veel letterlijk een bolwerk, onze website nog niet altijd toegankelijk genoeg, daarom zijn we in december 2021 gestart met een maandelijkse podcast: Het geheugen van Brabant (luisteren!) waarin we juist de geschiedenis van onze eigen provincie en gemeenten in alle kleuren en klanken belichten. Afleveringen over bijvoorbeeld gastarbeiders in Oss, vluchtelingen in Uden en Brabantse vrouwen die hun mannetje stonden. In het eerste jaar werden onze podcast-afleveringen ruim 15.000 keer gedownload. Andere verhalen, op een nieuwe manier verteld. En dus goed beluisterd.

Marilou Nillesen, host van onze podcast (rechts), en Mathilde Min, beeldredacteur, tijdens opnames

Meer tevreden publiek

Nog altijd veel publiek, steeds diverser publiek, maar ook tevreden publiek? Als we de vele reacties van mensen mogen geloven wel; ze zijn blij met onze *keigoede* dienstverlening, digitaal en op studiezaal, maar ook met de persoonlijke aandacht die wij hebben voor de mens achter de vraag, juist ook digitaal. Meest sprekende voorbeeld is nog altijd onze chatservice. Geen robot die je vragen niet begrijpt, maar een vriendelijke archiefmedewerker die je tijdens je zoektocht op onze website terzijde staat. Service met een *smiley*. Afgelopen jaar zo weer bijna 7.000 chats gehad – voor een deel samen met onze collega's van het Regionaal Archief Tilburg trouwens.

Kwantiteit vs. Kwaliteit

En wat die cijfers betreft zitten we zoals gezegd volop in een overgangsperiode. Sinds de start van het BHIC is het belangrijkste kengetal waaraan we het succes van de publieksfunctie aflezen, het bezoekcijfer aan de website geweest. Dat cijfer zal belangrijk blijven, maar daarnaast – dit jaarverslag is daar een klein voorbeeld van – zijn steeds vaker andere cijfers nodig. Als mensen hun dossiers gescand en wel in de mailbox ontvangen, klikken ze niet meer op de website rond. Even zo voor mensen die films aanleveren voor het filmarchief van BrabantinBeelden, luisteraars van de podcast en jonge onderzoekers die via een fellowship de lokale geschiedenis verrijken met nieuwe verhalen. Allemaal resultaten die zich niet in bezoek aan de website laten meten.

Zoals ooit het aantal bezoekers aan de studiezaal als de belangrijkste graadmeter van succes werd verdrongen door het aantal bezoeken aan de website, zo zullen we ook de komende jaren blijven werken aan nieuwe wegen om onze resultaten te kunnen meten. En daarvan verslag te doen.

Vastgoed

De Citadel
Het Rijk is eigenaar van De Citadel, maar het BHIC is verantwoordelijk voor het onderhoud en de instandhouding ervan.
Naast het reguliere onderhoud van de gebouwen en de installaties, is dit jaar het buitenschilderwerk gedaan. De kantoren zijn opnieuw ingericht en de werkplekken zijn vernieuwd (meubilair en ICT apparatuur). Hiermee is invulling gegeven aan het plaatsonafhankelijk kunnen werken. Op meerdere plekken ligt nieuwe vloerbedekking en linoleum.
Het binnenschilderwerk is verder uitgevoerd. In 2022 hebben we een nieuwe inbraakinstallatie aangeschaft en uitgerold, oplevering hiervan vindt begin 2023 plaats. Het voormalige restauratieatelier is ontmanteld en er is een voorontwerp gemaakt voor herbestemming van dit gebouw. Het doel is de ruimte geschikt te maken voor verhuur aan een partij die past bij de bestemming en profilering van De Citadel.

De Citadel aan de Zuid-Willemsvaart in 's-Hertogenbosch

Locatie Grave
Dit jaar is de noodverlichting vervangen en is de begane grond verder geschikt gemaakt voor verhuur. Vanaf september 2022 hebben we de begane grond voor in ieder geval een jaar verhuurd aan Mooiland. De verhuur van depotruimte aan Gemeente Land van Cuijk, Mooiland en Dedicon wordt voortgezet. Voor wat betreft de toekomstige bestemming van het pand wordt gezamenlijk opgetrokken met de andere eigenaren, omdat dit voor de lange termijn de beste keuze lijkt. Mooiland heeft begin 2022 besloten in Grave gehuisvest te blijven en hun bouwdeel te gaan verbouwen.

Verduurzaming
Het BHIC is gehuisvest in een monumentaal pand, dat eigendom is van het Rijk. Verduurzaming van het gebouw is niet eenvoudig, enerzijds vanwege de monumentale status en anderzijds vanwege het feit dat wij huurder zijn. Waar mogelijk doen wij aanpassingen en maken wij gebruik van de kennis en expertise van bijvoorbeeld het Rijk en Monumentenwacht Noord-Brabant.

Dit jaar hebben we bij de vervanging van de terreinverlichting gekozen voor LED. Voor de speciaalfilters in de depots hebben we een nieuwe leverancier gevonden, wat een besparing op energiekosten gaat opleveren.

Verder hebben we dit jaar een onderzoek gedaan naar mogelijke verduurzamingsmaatregelen door een EPA-U (Energie Prestatie Advies Utiliteitsgebouwen) op te laten stellen. De doelstelling hiervan is te onderzoeken of we ons gebouw met een verbeterd installatieconcept zo optimaal mogelijk kunnen verduurzamen en ons energieverbruik verder kunnen reduceren. Er zijn 6 aanbevelingen gedaan en globaal doorgerekend. De volgende stap is deze uit te werken, waarbij we ons bij de prioritering richten op hetgeen snel te realiseren is. Bij de verduurzamingsmaatregelen zijn genoemd: bijstellen stooklijnen, LED-verlichting, ventilatie, infiltratie, HR++glas en warmtepomp.

Vooruitblik 2023

Wij maken ons zorgen over de energiekosten. Een belangrijk aspect bij het uitvoeren van onze wettelijke taak is het in goede staat houden van de overgedragen fysieke archieven. In de Archiefwet en daaruit voortvloeiende Archiefregeling zijn eisen vastgelegd over het klimaat in de archiefdepots. Dit jaar hebben we de stijging van de energiekosten kunnen beperken, wat in 2023 niet gaat lukken. De energiekosten worden centraal ingekocht door het Rijksvastgoedbedrijf en de prijzen zijn voor een belangrijk deel vastgesteld voor 2023. In de begroting 2023 is deels geanticipeerd op de stijgende energiekosten, desalniettemin moet rekening worden gehouden met een overschrijding in 2023. Hiervoor zal de algemene reserve worden aangesproken, dat biedt voor de korte termijn soelaas.

Erfgoedlocatie

Afgelopen jaar werden we ook weer volop benaderd door diverse instanties om gebruik te mogen maken van onze prachtige Citadel. Het gaat hierbij eigenlijk altijd om het terrein en dus niet om het hoofdgebouw met de studiezaal en onze depots. Om meer richting te geven aan de profilering van de Citadel hebben we ingezoomd op deze aanvragen. We hebben afgelopen jaar een locatieprofiel opgesteld voor activiteiten die niet direct te linken zijn aan een archiefinstelling, maar wel degelijk zorgen voor meer naamsbekendheid en openstelling voor een ander, nieuw en meer divers publiek op het terrein van de Citadel. Het zijn activiteiten die kunnen plaatsvinden, zonder dat het nadelige impact heeft op onze eigen dienstverlening, maar die wel het karakter en identiteit van het BHIC onderschrijven. Om de regionale versterking te borgen, pogen we, daar waar mogelijk, aan te sluiten op het evenementenbeleid van de gemeente ‘s-Hertogenbosch. Toonaangevende evenementen, die betekenis kunnen geven aan onze eigen functie of die van onze deelnemers, worden gevraagd die connectie te formuleren. Daarnaast worden zij gevraagd het BHIC zichtbaar te maken in hun communicatie en tijdens het evenement zelf.

Bijzonder was uiteraard het bezoek van de Vuelta afgelopen zomer, waarbij de Citadel als startpunt van de tweede etappe in volle glorie kon schitteren voor een miljoenenpubliek. We waren trots dat onze gehele locatie mocht fungeren als ontvangstlocatie voor zowel de gemeente ‘s-Hertogenbosch als uiteraard de organisatie van de Vuelta zelf.

De volgende verkenning zal zich richten op gebruik van de locatie dat direct is gelinkt aan onze eigen missie en het beleidsplan. Daarbij kijken we vanuit onze beleidsambities waar synergie te behalen is bij het organiseren van publieksdagen of themadagen voor ons werkveld.

Daarnaast zijn er verkennende gesprekken met Erfgoed Brabant, als nieuwe huurder van het voormalige restauratieatelier van het BHIC. Een huurder die zich net als het BHIC richt op expertise binnen het erfgoed zou van toegevoegde waarde zijn om de Citadel nog meer de historische context te geven die het in potentie al heeft.

Vooruitblik

We mogen met vertrouwen vooruitkijken naar de toekomst. Het fundament is gelegd en we kunnen met uw steun verder bouwen aan onze missie. Onze taak is niet eenvoudig maar onontkoombaar willen we deze pijler van de rechtsstaat relevant houden voor de toekomst. Meer stemmen toe laten tot onze archieven is daarvoor essentieel. Het aantal (nieuwe) Brabanders met een migratieachtergrond stijgt. Zij zijn misschien niet altijd opgegroeid met de regels van onze rechtsstaat en de rol van archieven. Dat betekent soms 'archiveren op de tast' omdat we ons op onontgonnen terrein zullen begeven. Maar onontkoombaar, onze archieven moeten diverser en inclusiever worden. Op dit moment zijn we getuige van een oorlog in onze Europese achtertuin waardoor we ons nog meer bewust worden van de waarden van onze samenleving en dat deze niet vanzelfsprekend zijn.

De afgelopen jaren hebben we vooral ingezet op een groter en meer tevreden publiek. De komende jaren zal die focus verschuiven naar het derde onderdeel van onze missie, een meer divers publiek. Niet alleen kwantiteit maar juist ook kwaliteit. Grote groepen Nederlanders hebben om verschillende redenen de weg naar het archief nog niet gevonden. Voor sommigen omdat ze de overheid niet zien als hun natuurlijke partner, voor anderen omdat het er in hun land van herkomst heel anders aan toe gaat. Dat vraagt om een uitgestoken hand en een luisterend oor omdat het vertrouwen in de rechtsstaat niet vanzelf komt. Naast het feit dat we dit vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk vinden, is de toegankelijkheid van onze archieven ook simpelweg onze wettelijke taak. Dus ook waar het gaat om de minder voor de hand liggende doelgroepen. Gelukkig staan we niet alleen en zullen we als archiefsector, zij aan zij, onder aanvoering van de nieuwe Algemeen Rijksarchivaris gezamenlijk stappen moeten zetten om ook deze groepen te bereiken.

Die gezamenlijke rol van de archiefsector zal dan niet langer keihard verankerd zijn in de wet. Hoe die toekomst er exact uit zal zien is de vraag, maar we zullen elkaar moeten vasthouden. In de toekomst visie over de RHC's van oud-minister Slob uit 2021 gericht aan onze besturen staat het zo: *"Het beeld dat ik voor ogen heb is dat van een regionaal verknoopte, digitale archiefdienst en kenniscentrum voor de informatiehuishouding naast regionaal geworteld centrum van cultureel erfgoed en beheerder van archiefcollecties".* De burger heeft recht op een herkenbare en eenduidige overheid. Dat vraagt van ons een extra inspanning om daar inhoud aan te geven. In de huidige vorm had de Rijksoverheid door middel van rijksbestuurders ogen en oren in alle provincies om de belangen van de (Rijks) archieven te waarborgen. Als dat instrument verdwijnt - 1 januari 2025 treedt het Rijk definitief uit onze Gemeenschappelijke Regeling - is het belangrijk om dat ook in onze aangepaste GR zorgvuldig te borgen.

Onze archieven zijn het bewijs van de geschiedenis en de ontwikkeling van het huidige Brabant. Van Hertogdom naar Generaliteitsland tot uiteindelijk de vorming van de provincie Noord-Brabant. Onze bijzondere locatie de Citadel is daarvan een stille getuige. Het komend jaar moeten de toekomstplannen voor deze unieke Brabantse erfgoedlocatie vorm gaan krijgen. Bij voorkeur samen met Erfgoed Brabant vertellen we met '*stories and stones'* het Brabantse verhaal.

De stijging van de energiekosten baart ons op de lange termijn wel grote zorgen. De afgelopen jaren hebben we door behoudend financieel beleid reserves kunnen opbouwen voor de magere jaren. Maar deze zijn niet onuitputtelijk. Met de huidige prijsstijgingen en de stijgende inflatie is zelfs in de meest sombere scenario's geen rekening gehouden. De Archiefwet verplicht ons de archieven onder de best mogelijke condities te bewaren. De thermostaat omlaag zetten is voor onze sector geen optie. Gelukkig zijn we al wel gestart met het verduurzamen van de Citadel maar ook dat zal met de verwachte prijsstijgingen slechts een druppel op de gloeiende plaat zijn.

Tot slot opnieuw dank voor het in ons gestelde vertrouwen. Met uw steun is er het afgelopen jaar weer veel tot stand gebracht. Aan dat vertrouwen zullen we hopelijk ook het komend jaar weer recht doen!